

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 1.

Lýsingarprisur fyri petittreglu: 30 oyri, á forsiðuni, 20 oyri, á 3. og 4. síðu. Við stórra lýsingum fæst avsluttur í prísinum.

Leygardag hin 5. januar 1935.

Kostar kr. 1,50 fjóðringsárið — Porto. Blaðið verður bilagt á posthúsinum, breiðsavnarstøðum og skrivstovuni. Telf. 143.

9. árg.

1934.

Við áráskiftið.

Ársins síðsti tíni er sligin. Eitt tíðarmát er úti. Árið 1934 er farið aftur um hundrað, farið við sínum margfaldaða og ymisháttaða doyggjandi og sprettandi lívi. Tað tók og gav sum árána oldir framaftan-undan. Tað tók væl meir enn tað gav, halda vit, nú hugur okkara lítur aftur at ársins farnu hendingum, og vit síggja tey bløðandi, sviðandi sár, tað gav. Fram fyri okkum berast teir, ið fúsir, fróir og glaðir bildu út í hitt kalda og harðbarna havið — teir, ið blivu harðti. Og teir blivu ikki einsamallir. Við sær tóku teir lívsins dýrastu gripi: vónina og gleðina hjá teirra kærni, ið nú sita eftir í kúri og tungari sorg. Nyársklokkurnar máluródd við tí nýggja og ókenda tykist teim eftirlitandi sum ein pilgrims-songur av øllum teim brostnu vónunum, sum seinasta ár man- aðust teim í bróstið av klok- unnar hátíðar reina klengi. Fyrr so vónríkt og sigursælt — nú einans ein darrandi klengi um tað æviga, ófatiliga, um lívi og hvar?

1934 var eitt sorgarár, eitt feigdarár, í tí so líkt mongum øðrum árum. Kring um hálv- hundrað av okkara gævastu sjál- monnum kravdi havið, ið so státt sum so mangan eirðarlest veldi okkum meiri og ljó okk- um sár, ið einans tíðin og hin altvaldandi eiga smýrsil fyri.

Vinnuvegir okkara kunnu ikki sigast at hava verið gávríkir í 1934. Eplagroðin var undir meðalár — nógv staðni var heilt illa burtur úr. Tað veldi svartaspíllan umframt hin mikla vælan. Seyðurin segðist yvir- hævur at skerast illa — og talið á tí, ið tíkið varð, segðist at vera minni enn meðal.

Fiskivinnuni varð heilt illa burtur úr, hvat ið víðvíkur mongd. Tað sigst, at summi reidarfir við sama skipatali sum í fjór bert hava fingið um 40 % í mongd afturmóti 1933. Suðurlandið royndist illa og Grønland var monnum ymist sum ongantíð áður. Meðan summi skipiniingu væl, vóru onnur fyri ikki at siga sár í Grønlandi so ógviliga óhældug. Her aftrat kemur, at júst teir, ið tað mis- eydnaðist fyri í Grønlandi, for- seldu seg við at lata fisk teirra til útlendskar spekulantar. Hetta gjørdi úrslitið ikki bert tvífalt ringt og tunnlígt fyri teir, men tað sum verri var: fiskimenn-

inir og heimafólkið — ið gekk arbeiðsleyst heima — mistu í stórum við hesi »transaksjón« ímillum reidara og útlendingar. Mangir av fiskimonnum fáa fyri heila árið ikki meiri enn 3—500 kr. »Hvad er det til saa mange Munde?« Hetta hervulda ringa úrslit hevur í ár meir enn á nokrum sinni elvt fiskimonnum um at spurt, um ikki eitt- hvørt annað er at gera. Sum nú er státt er »deyðin í dur- unum«. Okkum er kunnugt, at fiskimenn í einstokum bygðum eru við at royna at leggja á ann- an bógv fyri komandi fiskiskap. Bara tað nú kundi eydnast teim at vunnid yvir vansunum!

Heimadúrðurin var eitt sund- ur frægari enn í fjór. Soleiðis fiskaðist nógv væl í Suðuroynni, tá ið víðarist. Trolaraðskilið nervaði tó nógv. Nær fáa vit eina betri inspektion.

Politisk var 1934 í rembing og roring meiri enn í mong ár. Finansplánssemjan á ráðgerð- ingarfundi ímillum lögtingsins útsendingar og umboðsmenn fyri ríkisstjórnina sá út til at bera í politiska kyrra fyri nokur ár. Men so var ikki. Útsendingarnir vóru ikki meir enn heim aftur komnir, fyrr enn bløðini vóru full um ein ósingur- og mótmælistand móti finans- plánssemjuni. Henda ósing helt á við leypiseðlum og adressu frá mótmælistmonnum. Ymsir sjálv- stýrismenn fingi kvøkk av hesi ósing og fóru at mæla á knór- anum, so menn vóru í íva um, hvussu stóða teirra fórt at verða á tingi. Men leikur leyk tó við, at allir tingmenn uttan tveir greiddu atkvøðu fyri finans- plánum. Og eftir orðum harra rættarmálaráðharras Zahles í radio tykist finansplanurin at vera sum í pottinum.

Tað, ið finansplánsøsingin ikki tókst at kunna avrika, sýnist jarðareformurin at greiða: skiln- að og spilit teirra stóru flokkanna millum. Tað sigst, at nógvir av bóndunum og stórmonnum, ið higartil hava verið samband- inum trúgvir, eru nú ikki bert fallnir frá, men eru í harðasta »Opposition«, sum maðurin segði. Og sjálfstýrið sýnist at døma eftir »Krossi« — bein- leiðis at vera sprongt av jarða- reforminum. Meðan so mætir menn sum Jóhannes bóndi, flokksformaður sjálfstýrisins, og N. Nielsen leika sum ódir ímóti hesari jarðamskipan, lov- prisa aðrir sjálfstýrismenn jarða- reforminum til skyggja.

Fyri javnaðarmenn tykist árið at hava verið eitt framtaksár. Ikki bert hava teirra mál brotið ta

harðastu mótsstöðuna á tingi, men reit felagsliga er flokk- urin stigin stórliga fram. Vit kunna sum domi nevna, at í einstakum bygðum er heil vend- hend, so felag er stovnað við næstan øllum í tilkomna mann- kyninum sum limum. Blaðið hevur eisini vunnid stórliga fram, so vit nú við nýársleitið í ymsum bygðum kunnu telja 4—5 ferð so margar haldarar sum við seinasta áráskiftið. Vit kunna soleiðis nevna eina með-

albygd, hvar vit bert høvdu 5 haldarar, men hvar ið nú tætt úti undir teim 30 halda bladið. Henda framgongd er nattúrlig og ongan at undra. Ti hvi skal hin minni maðurin her á landi ikki leggja ta somu leið sum hansara starvsbróður í øllum fríum londum kring heimn? Socialisman er smámannanna einasta politiska leið. Tað er minnimaðurin í Føroyum eisini við at síggja.

5 Sunnbingar verða løntir av „Carnegie- Fondet“ fyri at hava bjargað fýra monnum frá at drukna.

21. december vóru í danska ríkinum 122 menniskju lønt av »Carnegie-Fondet« fyri at hava sett lívið í vága við at bjarga neyðstøddum menniskjum frá deyðanum. Í nevndini, sum gjørdi av, hvort, ið høvdu út- itit brogd, sum áttu at verða lønt, vóru m. a. ministarnir Th. Stauning, Dahlgaard, P. Munck og Moltke og hin ameri- kanski gesanturin í Keyp- mannahavn, Mrs. Bryan Owen.

Millum hesar 122, ið hava fingið heiðarpróg, eru fimm Føroyingar: Jacob Peter Sym- phor, arbeiðsmaður, Albert Djur- huus, træsmiður, Thomas Johan Richard og Daniel Michael Sam- uelsen, fiskimenn, og Thomas Oliver Kjærbo, allir Sunnbingar. Teir hava, sum »Social-Demo- kraten« sigur frá, fingið: »500 Kroner (hvor) og Fondets Broncemedalje for i haardt

Vejr at gaa ud med Motorbaad gennem et klippedyldt Farvand og redde 4 Mand paa en grund- stødt Fiskerbaad«.

At bragd teirra Sunnbinganna verður roknað fyri eitt hitt stórsta, sæst best av tí, at bert fáir vóru bæði løntir enn teir, t. d. triggir brandmenn í Keyp- mannahavn. Teir gjørdi tað roysnisbragd at bjarga 21 menn- iskjum út úr einum brennandi húsi og vóru løntir við silvur- medalju og 500 kr.

Tað er einki at ivast í, at um teir, ið ráða fyri Carnegie- Fondet, fingi at frætta frá øl- lum teim brogdum, ið gjord verða við Føroya strendir, tá tað reður um at bjarga manna- liv, so vóru oftari Føroyingar løntir við heiðursprógi frá »fondinum«, so nóg sum tíðum verður lagt til av sjógeppum okkara.

Stauning, ministari, er boðin til U. S. A.

Stauning, statsministari, er av amerikanska president- inum Roosevelt boðin til U. S. A., har hann skal bógva í »hinum hvíta hús- inum«. — Í seinastuni hevur Stauning verið nógvróstur

í amerikanskum bløðum sum ein hin dúgnaligasti landa- stjórin í verðini. Hann sigur seg at fara hesa vitjunar- ferð í summar, um hann annars fær stundir til tað.

Hjartaliga tøkk

til øll tey, sum við gávum og á annan hátt gleddu tey sjúku her um jólini.

Drønning Alexandrines Hospital.

Stillingen

som Sygeplejerske ved Røde Kors, Færø Afdeling, er ledig 1. Marts 1935. Løn 1800 Kr. aarlig. Ansøgning inden 20. Januar.

Bestyrelsen.

Nýársongur.

Brót gjøgnum ský á nýársdegi
Guds ríka sól so gávuung,
hitt gamla dr av sorg og tregi
so mangan kendi forlog tung,
eitt nýár nú upprunnið er,
tess lagnu Gud í hendi ber.

Hin dulda lóg, ið øllum valdar,
hon krevur mansins bestu dr,
brátt mongum eru lotur taldar,
tað veldur sorg og hjartasár;
tó, hvat enn Gud tær unnir her,
av kærleika alt sprottið er.

Eitt ár er nú til hvíldar farið,
tað sá so manga tunga stund;
so mangur fúsar fór av garði
og floytti far um deybaleikt sund;
tó, vill er havsins mikla lóg, —
brátt alt í andarisí stóð.

Í Jesu navn vit árið byrja.
Í navni hans vit leggja út.
Tað raður minni um at spyrja,
hvat lagnan okkum ber í lut;
har Jesus innanborða er,
tað far fer trygt á síni ferð.

Ólavar á Ryggi.

Á Føroya lögtingi 1934.

Vatnlóg fyri Føroyar.

Sjálvt vatnsopin, ið sløkkir deyd-
tostan, skal betalast til ríka.

Framsøgumaðurin fyri nevnd-
ina, Djurhuus, greiddi frá nevnd-
arálitinum. Nevndin hevði hildið
seg til uppskotið hjá »den fær-
øske Landbokkommissionen«. Tað
var bert talan um nakrar fáar
formellar broytingar.

P. M. Dam hevði hugsað sær,
at tá ið menn á tí heiðraða
lögtingi í 1934 komu fram við
uppskoti viðvíkjandi vatnaskili
okkara, fóru teir at gera eitt
stíg fram eftir, so at vatnareglur
okkara komu nú av sonnum at
svara til tíðina, vit livdu í. Tað
uppskotið, ið lá frammi, undraði
tí talarin almikið. Ístaðin fyri
at broyta t. d. eitt so órimligt
skil, sum at vatnið skal eigast
av privatmonnum, lögfestu teir
hetta óskil enn og fastari enn
á nokrum sinni. Hin einstaki
maðurin hevði átt vatnið í áum
og tjarnum. Hann skuldi eiga
tað framvegis. Eitt undarligt,
mentunartekin fyri okkara menn
av 1934. Hvor koppur av vatni,
hvor minsti vatnsopi skuldi
hereftir betalast. Hin síðsti vatn-
sopin, ið maður nýtir til at
sløkkja sín deyðatosta við, skuldi
hann betala! Ein skuldi kunnað
hugsað sær, at vit vóru komnir
so langt, at landsins kosnu menn
— teir flestu veljarnir vóru
jarða- og ognarleysir —, at teir
ikki kundu hugsa annað og enn
og minni tjakast um, at eins